

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Idegesség az iskolában.

Írta: *Oszoly Jolán*

Magános kis szobámban lábujjhegyen jár a csend. Hallgatása benépesíti kis szobámat és ilyenkor nem vagyok egyedül. Eljönnek hozzám akiket sajnálok, akiket szeretek és ami nappal fájt, azt szépen csitítgatja, gyógyítgatja az alkonyati csend.

Csak a gyárak kattogása hallik be hozzám. Ott benn még munka van és nemsokára kijönnek a ködös, hideg alkonyatba a sápadt, fáradt munkás emberek. Mennek haza, ahol egyiket-másikat talán a mi iskoláink gyermeke is várja és ki tudja, hanyagnak simogatják meg még ma buksi szöke, vagy barna kis fejét. A gyermek apjához simul, kinyitja könyvét és olvassa belőle azt, ami kis szívét betölti; mesél arról, amit ott künn látott abban a nagy házban, ahova a lelke visszaszáll. Az apa szemébe könny szökik. Megcsókolja a piros, életvidám gyermeket. Szeretettel néz a kicsire, aki ott abban a nagy házban jó helyen van, akire vigyáznak, akit ott nevel, szeret valaki. Olyan szép meséket hoz az este, az alkonyati csend.

A szép mesébe belecsattan haragos szavával a vaskalapácsok szava odaát:

«Nem igaz».

Nagyon kevés gyermek viszi oda boldogan a könyvét és nagyon kevés apa gondol arra, hogy gyermekét gondozza, szereti, neveli az iskolában valaki. Ma az ideges munka korszaka és a gyermekekkel nem sokat törődnek. Nincs is rá legtöbbször ideje. A munka fáraszt, a csendesség megnyugtat, lecsendesít, de békés, csendes ott-hont nem sokat találunk. A szórakozást a kedves, puha, meleg fészken kívül keresik az emberek. Ritka helyen van meg a németeknél látott oly kedves szokás, hogy a vasárnapot adják a szórakozásra és az egész család együtt ünnepli meg a délutánt. Ma, ha együtt szórakoznak is, a szülők kávéházakba, moziba viszik a kicsit, hogy füsttel, az idegesen mozgó képpel tönkretegyék a gyermeket. Hogy ezek a szórakozások belenyúljanak a

késző éjszakába, erről is lehetne beszélni. Sokszor tudatlanságból, sokszor nemtörődomségből történik ez és mi tanítók érezzük, hogy ez a szórakozás a tanulás átka lesz. Hétfőn álmos, dagadt szemű, szórakozott gyermekeket kapunk, akit épen nem érdekel a 2×2 igazsága, a könyv betűje. Ezek a tönkretett gyermekek.

Szinte tehetetlenül állunk a mai kor ideges gyermekeivel szemben. Vészesegény, sápadt gyermekek többsége van előttünk. Ezekért pedig felelős valaki! Sokszor a szülők, sok tekintetben a társadalom és a kor szelleme. Vannak felületesen vagy épen nem gondozott gyermekek. Azután jönnek a terheltek gyermekei. A testileg, lelkileg megerőltetett szülők sápadt, vézna kicsikéi, akiket talán el is hanyagoltak vagy tehetetlenül álltak már a csipkés, szalagos bölcsőnél; a babát eljegyezte az idegbetegség, angolkór a pólyás, fehér vánkoston.

Az iskolában nincs helye a szellemi megerőltetésnek. Pedig ha megnézzük főképpen a középiskolák könyvhalmozását előtt görnyedő tanulóit, akiket, Isten tudja, mennyi rendkívüli tárgyval terhelnek a szülők, túlterhelésre gondolunk.

Már a XIX. századot az idegesség századának nevezték. És a mai? «Idegesek vagyunk!» Ez már nem is annyira felkapott szólás-mondás, mint sajnos igazság. Még a járás-keelés is ideges gyorsasággal történik, amit alig tudnak féken tartani a rohanni akaró emberek. Még az autót ott se akarják meglátni, ahol gyermekek járnak. Nem egy örült iramodással halad és bántó sivítással jelzi: «Félre az útból, ti lassan járó porontyok». Szegénykék, szívdobogva futnak át a túlsó sorra a mai kor ijesztgető sárkánya elöl.

Annak a korszaknak el kell jönnie, amikor az iskolákat kertekbe, lombos fák közé, csendes helyre építik. A kertes iskoláknak nagy jövője van, valamint az iskolai fürdőknek is. Természetes, nagy átalakuláson megy át akkor az iskola, de eljön ez az idő, melynek első fecskéi máris megérkeztek. Kertes iskoláink lesznek fürdőszobával, orvossal. Meghozza az idő, mert vészesegény, ideges gyermekeink sorsa kényszerít rá. Ezekből a beteg gyermekekből is itt vannak már az első

feeszkék. Utját allják az előhaladásnak, megbénítják a tanító kezét, próbára teszik a türelmet. Később is ezekkel van a legtöbb baj. Azután, ha megcsúszik, hogy egy idegbeteg, egzaltált tanuló öngyilkos lesz vagy revolvért fog a tanítójára, az az oka, aki nevelte, fardozott vele, semmi esetre se a korszellem, a ferde irány, a beteges korszak. A vádakat nagyon könnyű szőni. Hogy ezek a vádak fájnak, hogy nem igazak, ki tördök azzal? Hiszen állásunkon kívül is úgy érezzük sokszor, mintha az életben tövisekkel dobálóznának láthatatlan kezek. A tövisek néha atrepülnek rajtunk, néha egy-egy szíven talál. Vannak csöndes, szomorú emberek, akik a tövist hallgatagon hordják, de érzik, hogy benn van, hogy faj és azért akarnak segíteni a szenvedőn, még ha tán később ugyanattól szintén tövist kapnak.

Az idegbeteg gyermeket nem volna szabad az egészségesekkel együtt tanítani. Ha elegendő kertti iskolánk volna és iskolai orvosunk, oda adhatnók ezeket a szegényeket. Sok esetben a szülők észre se veszik a betegség csiréit. A szülői konferenciák nem nagyon sikeresek. Pedig érdemes volna tartani olyat is, hogy szakavatott egyentől orvosi tanácsot hallana a szülő beteges, verszegény, ideges gyermekének életmódjáról.

Az iskolai egészségügy nem elégedhetik meg néhány szemvizsgálattal, mert még mindig nem teljeseedett be egészen a jöslat: «Magyarország nem volt, hanem lesz». Az idő elérkezett arra, hogy hozzá lássunk ahhoz, hogy igazan «legyen».

A fizetési törvény tárgyalása.

Irta: Ember Károly.

Előttünk fekszik a közoktatásügyi bizottság jelentése és tárgyalásai alapján a fizetési törvény módosított szövege. Olvastuk az eloadói javaslatot is, azután az országgyűlés tárgyalásairól szóló hivatalos közléseket, majd a hiteles törvénykezveket. És mindezekből kiemeljük a következőket: A közoktatásügyi bizottság jelentésében ezeket olvassuk:

«A községi és hitfekezeti elemi népiskolai tanítók illetményeinek rendezéséről szóló törvényjavaslat az állam összes pénzügyi forrásainak kihasználásával a felekezeti és községi tanítók illetményeit oly magasakra emelte, hogy azok mostan alig különböznek az állami tanítóktól.»

«Zichy János gróf miniszter úr átérte azt a nagy kulturmissiót, amit a községi és felekezeti tanítók teljesítenek s bizonyára ez a nagy gondolat vezérelte őt a fizetésrendezés oly nagymérvű keresztülvitelére, amire még néhány év előtt gondolni sem mertek.»

«Még élnek közöttünk olyan öreg tanítók, akik 1868. és 1893. év között is szolgáltak, akik tehát 1893. év előtt 180 és 300 korona fizetés mellett teljesítettek kulturmissiót, majd 1893. év után 600 korona fizetéssel és 100 koronás ötödéves pótlékkal talán nagyobb megelégedéssel és az iskolafenntartó iránt érzett nagyobb tisztelettel, mint a mostani igazán jobb fizetéssel bíró tanítók.»

«A tanítói fizetés tekintetében a törvényhozás 1907. évi XXVII. t.-c. alapján is oly óriási áldozatot

hozott, amely áldozatról Apponyi Albert gróf akkori kultuszminiszter mondta, hogy a *kormány az állami és társadalmi szükségékel szemben már elment a végső határig* — ennek alapján az Apponyi-féle törvényjavaslatot, amely a multhoz képest oly óriási mértékben emelte a tanítói javadalmazást — mindenki úgy nézte, hogy ennél jobban a rendezést tagítani nem lehet.»

«Az 1907. évi XXVII. t.-c. rendelkezése szerint a tanítók állomáshelyekre való tekintettel 1000, 1100 és 1200 koronás alapfizetést kaptak, amelyhez csak a korpótlékok járultak meg pedig úgy, hogy az I., II., V., VI. korpótlék 200—200, a III. és IV. évi 100—100 koronás volt, míg az államiaknál az I. korpótlék 400 korona volt, a többi öt korpótlék 200—200 korona, vagyis az Apponyi-féle törvény szerint az államiak maximális fizetése volt 2400 korona, a felekezeti tanítóké 2000 korona.»

«A mai fizetésrendezést, amely a felekezeti tanítót egyszerre az állami tisztviselőkhöz hasonlóan, szolgálati évek száma szerint rendszeres fizetésben részesíti, a mai külpolitikai és az ország jelenlegi súlyos anyagi viszonyai között, csakis a kérdés szociális és kulturális fontosságának és gróf Zichy János miniszter úr államférfiúi mely belátásától irányított felfogásának karöltött érvényesítésével vihette keresztül.»

«Szeme előtt lebegett az egységes fizetési elv, amelyet kezdettől végig egész teljességében végrehajtott.»

«A legutolsó tanyán vagy az erdélyi havasokban működő tanító is egyforma fizetéssel kezdi működését, mint a Budapest mellett működő állami tanító. Különbség közöttük csak annyiban van, hogy az a III. fizetési fokozatban nem úgy, mint az állami, 12 évig, hanem 15 évig marad, de úgy, hogy 38-ik évi szolgálatában eléri az állami tanítókéval teljesen egyenlő legmagasabb fizetést, a 3200 koronát.»

1893. év előtt kapott a felekezeti tanító tehát 200—300 korona fizetést, 1893. év után 600 korona fizetést és 100 koronás ötödéves pótlékokat, az 1907. év után 1000 koronás alapfizetést és korpótlékokat, most pedig feljut a tanító 3200 koronára.»

A jelentés idezetein nyilvánvalóan kifejezik azt, hogy a fizetési törvény határozottan előbbre viszi a magyar tanítói osztály anyagi helyzetét. Hisz 1000 kor. törzsfizetéssel bíró az a tanító, akinek 18 évi szolgálat után állapítják meg fizetését, az 1913. év január 1-től 1500 K helyett 2000 korona törzsfizetéshez jut. Ez tény; ámbar viszont oly eset is lesz, amikor ennél kevesebb előlépés éri a tanítót. Erre az illetékes tényezők azt felelik, hogy lehetetlen oly törvényt alkotni, amellyel minden érdekelt egyformán meg legyen elégedve. A lapunkban közölt törvényjavaslat szövegén az országgyűlés bizottságai több változtatást eszközöltek, a főbbek ezek: A minősítésnél a kath. Tanügyi Tanács előterjesztései érvényesültek. A minősítés nyilvános lett; az iskolaszék nem minősít; a «nem kielégítő» minősítés esetében az érdekelt fegyelmi döntést kívánhat.

Miután a tanító is közhivatalnok, a minősítés meg minden közhivatalnok előlépésénél érvényesül, a törvénynek Zichy miniszter úr által módosított szövege alkalmas arra, hogy a megnugvást biztosítsa. Jelentékenyen kihat a tanítói buzgóság fokozására az a körülmény, hogy a törvényt az arra érdemes tanítóknak soronkívüli előlépést is biztosít.

Lényeges módosítás az eredeti javaslaton a 16. §., mely azt mondja: «Az a tanító, aki ez idő szerint alapfizetés és korpótlék címén többet élvez, mint amilyen

fizetésre a jelen törvény alapján igényt tarthat, különbözetet személyi pótlék címén kapja.

Ilyen tanítónál sem az államszegélyt, sem az iskola-fenntartó által biztosított összeget, leszállítani nem lehet. Ugyancsak személyi pótlék címén kapja a különbözetet az a tanító is, akinek az 1907. évi XXVII. t.-c.-ben megállapított alapfizetés és korpótlék címén együttve bármikor magasabb illetményre lenne igénye, mint amilyen fizetésre a jelen törvény alapján igényt tarthat. A jelen szakasz alapján járó személyi pótlék, valamint az 1907. évi XXVII. t.-c. 4. §-a alapján engedélyezett személyi pótlék akár a fizetésnek bármilyen emelkedése, akár a személyi pótléknak a 28. §. alapján való engedélyezése esetén a fizetési többlet, illetőleg az engedélyezett személyi pótlék erejéig megszüntetendő.

A lakásberről szóló 17. §. kiegészítést nyert azzal, hogy a tanítói lakások terítogata (a két szoba) 40 m² alapterületben állapított meg. És kimondja e szakasz, hogy «jogában áll az iskola-fenntartó községnek, illetőleg hitfelekezethez tartozóknak lakáspénzetet az állami tanítók lakáspénze arányában, saját erejéből felelni anélkül, hogy ennek következtében a fizetési kiegészítésre megállapított államszegély megvonható vagy leszállítható lenne». Az országgyűlési tárgyalásnál Giesswein Sándor prelátus képviselő azon indítványára, hogy a fizetési osztályokba való besorolás az 1893. év előtti szolgálat beszámításával eszközöltessék, Balogh Jenő miniszter azt a kijelentést tette, hogy «bár örömmel járulna hozzá a módosításhoz, de a költségvetésben megállapított összeg ezt nem engedi, azonban «a pénzügyminiszter is hozzájárul ahhoz az állásponthoz, hogy igyekezni fog mind a kultuszminiszterium, mind pedig a pénzügyminiszterium évenként a költségvetés elterjesztésekor olyképen megállapítani az erre szóló költségvetési tételt, hogy az 1893. év előtti szolgálatnak figyelembe vehetése szempontjából az erre érdemes tanítók szolgálati idejük arányához képest mindnyájan nyugdíjba is beszámítható személyi pótléknak részesülhessenek».

Zalán Gyula képviselő a szerzetestanítók és tanítók illetményének kiegészítésére tett indítványt. A többek között ezekkel érvelt indítványa mellett: «Nekem, aki nemzetiségi vidéken, úgyszólván teljesen a határszélen lakom, gyakran nyílik alkalom arra, hogy meggyőződjem az ő hazafiás, odaadó, önzetlen munkálkodásukról és arról, hogy felekezetre és minden más szempontra való tekintet nélkül csak egy cél vezérli őket, hogy magyar honleányokat és magyar honfiakat neveljenek magyar műveltséggel, az édes haza iránti hő szeretettel és a magyar allomot ezer éven át fenntartó isteni félelemmel. Arra kérem az igen t. kultuskormányt, hogy méltányolja ezen szerzetestanítók és tanítók buzgólkodását és munkálkodását azzal, hogy illetményeiket 100—100 koronával felemelni méltóztassék».

Indítványát a ház egyhangulag fogadta el.

Végül Siegescu József előadó indítványt tett, hogy a törvényt a kincstári tanítók és tanítónőkre is ki terjesztessék. Amit a képviselőház el is fogadott.

Balogh Jenő igazságügyminiszter, aki a beteg kultuszminisztert helyettesítette a tárgyalásnál, e szavakkal kérte a törvényt megszavazását: «azt az óhajt fejezem ki, hogy következzen be végre a magyar népiskolákban, illetőleg a népiskolák nagy többségében a csendes, a békés és áldásos munkának rég várt korszaka!»

Az előadó még e szavakkal jellemezte a törvényt: «Gróf Zichy János miniszter lelkében fogamzott meg az a nagy gondolat, hogy tanító és tanító között különbségtétel csak annyiban engedhető meg, amennyiben ezt a különbséget az illető tanítónak különösebb ügyszorgalma, ügyszeretete, hivatásérzetével szerzett érdemek által *virva ki*».

Adja Isten, hogy minden tényező vallja és kövesse Zichy miniszter nagy gondolatát, mert ha van a törvénynek a nemzet érdekei ellen vétő sérelme, úgy ez abban van, hogy tanító és tanító között még mindig különbséget statuál a fenntartó szerint. De éltet a remény és ez adjon megnyugvást a jövő küzdelmekben, hogy Zichy János gróf nagy gondolatát az igazság forrásából merítette: már pedig amely intézkedés ellen az igazság ereje küzd, annak előbb-utóbb módosulnia kell, hogy azután teljesen érvényre jusson az igazság.

Siegescu előadó szavaival zárjuk ismertetésünket: «Érzem — úgymond — hogy ennek a törvényjavaslatnak tárgyalása, majdán életbeléptetése kulturtörténetünkben egy magasan kiemelkedő mérföldjelölő, amely elválasztófalaként fog állani közművelődésünknek egy letűnt és egy eljövendő korszaka között. Nagy történelmi pillanat lesz a törvény életbeléptetése, oly pillanat, amelyben az emberi törekvés és akarat mindenható ereje egy nehéz és nagy küzdelem után a társadalmi vagy az állami élet keretében egy új alakulatnak ad életet.»

SZEMLE.

Giesswein prelátus parlamenti beszéde. Az Országos Katholikus Tanügyi Tanács egyházi elnöke folyó hó 3-án a következő beszédben foglalt állást a tanítóság igazai mellett:

T. képviselőház! Az előttünk fekvő törvényjavaslat az országnak több mint 33.000 szellemi munkását és azok hozzátartozóit érdekli, akik már hónapok, sőt évek óta várják e törvényjavaslatoktól sorsuknak, anyagi helyzetüknek javítását.

Ez a körülmény késztet engem arra, hogy ezekhez a törvényjavaslatokhoz hozzászóljak, nem pedig Ertsey Péter t. képviselőtársamnak a túldalról történt aposztrofálása, amellyel az ellenzékét munkára hívja fel. Én nem az aposztrofálás folytán, hanem annak dacára akarok a javaslatokhoz hozzászólni.

Én is csatlakozom, t. ház, ahhoz az általános nézethez, hogy ezen törvényjavaslatok jelentékeny előhaladást jelentenek a magyar közoktatásügy munkásainak anyagi helyzete és színvonalának tekintetében. Minden törvényjavaslat úgyszólván a köztudatból alakul ki; a parlamentek tulajdonképpen csak szervei a törvényalkotásnak, amelynek a köztudatból kell a maga erejét merítenie. Minden törvény tulajdonképpen a multból fejlődött, valami kell, hogy legyen, ha a ma igényeinek, követelményeinek meg akar felelni és ennélfogva már magában hordozza további fejlődésének csiráját. Az a törvény ér valamit, amely ezzel a fejlődőképességgel bír. Bismarck azt mondta valamikor, hogy «Gesetze sind wie Arzneien; sie sind gewöhnlich nur Heilung einer Krankheit durch eine geringere oder vorübergehende Krankheit». Eszerint tehát a törvény nem hozna teljes gyógyulást magával, hanem mintegy csillapítja egy magasabb fokú láznak pusztítását és így akarja a szervezetet erősíteni. Ha nem is lehet minden törvény olyan,

amely nem tudom hány évtizedre vagy évszázadra kihatólag megnyugtatót eredményez, mégis minden törvénynek meg kell hogy legyen a maga csillapító hatása. Azt akarom kérdezni ezek után, hogy vajon ezek a mi törvényjavaslataink teljes mértékben bírnak-e ezzel a kellekkel? Az igen tisztelt igazságügyminiszter úr az iménti beszédeben kifejtette — és én azt teljesen elfogadom — hogy, ha jól értettem, a 33.000 tanító között van talán 3000, aki mintegy lázadászerű hangulatban van és hogy a többi csendesen folytatja munkáját. Épen azért, ennek a 30.000 tanítónak kedvéért, aki bár érzi a nap hevét és súlyát, mégis csendesen teljesíti munkáját, e 30.000 tanító kedvéért érdemes a dologgal foglalkozni s érdemes számukra oly törvényjavaslatot készíteni, amely okot is kielégíti, nyugalmat, békét hoz nekik és reményt a jövő számára.

Azt mondja a görög rege, hogy Eiréné, Themis leánya, azaz a béke az igazságosság leánya. És e mítoszban van pszichológiai igazság. Ha az igazságot eltaláljuk, akkor a békét is fogjuk biztosítani a társadalomnak; és ha oly törvényjavaslatot hozunk a tanítók anyagi helyzeté ügyében, mely a mai körülményekhez képest igazságos, akkor nyugalmat hozunk a tantestületbe, azt a nyugalmat, amely szükséges arra, hogy a nemzeti élet fejlődésére olyannyira szükséges tevékenységet folytathassák és fejleszthessék.

De midőn e törvényjavaslatot vizsgálom, be kell vallanom, hogy mindazon jóakarat mellett, amely kétségkívül nyilvánul e törvényjavaslatokban, mégis meg kell állapítanom oly pontokat, amelyek nem felelnek meg az igazság és a méltányosság követelményeinek. És talán épen ez az oka annak, hogy megnyugtatólag e törvényjavaslatok nem hatnak a tanítók egész testületére, bár vannak tanítók, akiknek helyzete ezáltal jelentősen fog gyarapodni. De fel tudom fogni azt a szolidaritást, amely az egész testületben van és midőn a fiatalok, akik aránytalanul jobban járnak e törvényjavaslatok által, együtt sírnak az öregekkel, akik hátra vannak állítva, en ebben bizonyos tiszteletreméltó dolgot látok.

Méltánytalanság és igazságtalanság e törvényjavaslatokban az öregebb tanítók mellőzése, hátrahagyása. Így nevezetesen a 9. §-ban az 1893 előtti működés jóformán ki van nullázva. Igaz, történet javítás a közoktatásügyi és a pénzügyi bizottság átforgalmazta javaslataiban, de nekem határozottan állást kell foglalnom azon kijelentés ellen, mintha ez ajándék volna a tanítóknak.

Az nem menti ennek a törvénynek a fogyatékoságát. Én nem pledirozok a régi törvény mellett, csak a jelenlegiről beszélek és különösen az ajándék szó ellen és azon feltevés ellen teszek kifogást, mintha nem volna meg a jog. Kérem, summum jus summa injuria. Igaz, szerződésileg nem lehet kimutatni, hogy azok a tanítók, akik részére annak idején 600 korona minimumot állapított meg a törvény, most ne állanak jobban. Mindenkinek többje van, mint 600 korona. De itt nem tiszta bérszerződésről van szó. Sőt hozzáteszem, a bérszerződés sem örökre szól. A bérszerződésnek is mindig implicite benne foglalt értelme az, hogy a jelen gazdasági viszonyok közt. Amde azóta 20 év telt el és mindnyájan tudjuk, hogy az a 20 év mennyit jelent a gazdasági életben, mennyit jelent az élelmiszerek és egyáltalán az életviszonyok drágulása szempontjából. Nem lehet tehát hivatkozni arra, hogy nektek megvan az, amire vállalkoztatok, mert akkor nem arra a 600 ko-

ronára vállalkoztatok, hanem arra, hogy ez a magyar nemzet, melynek én dolgozom, ha nem is fog dúsan javadalmazni, de legalább egy szerény javadalmazást fog adni nekem, melyből családommal együtt öreg napjaimra nyugodtan megélhetek.

Tessék továbbra figyelembe venni azt a körülményt, hogy épen ezek a tanítók, kik 20—25—30 éve szolgálnak, érzik legsúlyosabban a mostani életnek drágasági viszonyait. Mert nekik, akik most ebben a korban vannak, egy-két fiút kell taníttatni és ami talán még érzékenyebben érinti a zsebet, egy-két lányt kell férjhez adniok s így ök tényleg olyan helyzetben vannak, hogy azt sem merem róluk állítani, hogy szerényen vannak javadalmazva. Ha általánosságban meg áll is az, amit a bizottság a maga jelentésében és amit az előadó úr az imént hangoztatott, hogy a tanítóknál, habár szerény javadalmuk van, de ezúfan nem lehet éhbérről beszélni, ha ezt a jövőre nézve teljesen elfogadom is, de azokról a régi tanítókról bizony el lehet mondani, hogy ott akárhány még abba a kategóriába tartozik, hogy éhbérről dolgoznak.

Egy másik méltánytalanság a tanítók és tanítónők közti különbségtétel. A miniszter úr említette azt a körülményt, mely különben ismeretes, hogy a tanítónők amúgy is rendszerint kénytelenek nálunk egy-két esztendő várni, míg álláshoz jutnak. Annál méltánytalanabb az az indokolás, hogy a tanító esetleg katona is lesz. Mert mikor lesz katona? Akkor, amikor már állása van és a fizetését húzza; s így ez nem hátráltatja előmenetelében, ez az év neki nem veszteség.

Én nagy elismeréssel vagyok az iránt, hogy a pénzügyi bizottság egyenlővé tette a fizetést és a lakbért tanító és tanítónő között. De igazán csekély összegről lenne szó, ha azt is kimondanók, hogy a tanítónő is ugyanazon két évi gyakorlat után lépjen elő és ne kelljen neki az első fokozat elérésére négy évig szolgálnia. Ez úgy tűnik fel, mintha megbélyegzése akarna lenni a tanítóknak, mintha a tanítónő munkája kevesebbet érne, alacsonyabbra volna takarítható. Igaz, arra hivatkozik az indokolás, hogy így van ez a külföldön mindenütt. Hadd tegyem hozzá, hogy mindenütt talán nincs így. Sok helyen így van, de figyelembe kell venni, hogy ezek a törvények, melyek külföldön ezeket az illetményeket szabályozzák, nem a legutolsó esztendőben készültek és ha valamelyik külföldi államban most elővenné a dolgot, biztos vagyok felőle, hogy e tekintetben az egyenlőség álláspontjára helyezkednének.

Aht mondja az indokolás, hogy ime ott van Finnország, hol a nők a parlamentben is helyet foglalnak és ott mégis megvan az egyenlőtlenség. Ehhez általánosságban legyen szabad hozzáfűznöm, hogy Norvégiában igenis meghozták már az egyenlő illetményeket tanítók és tanítónők számára. Ha Finnországban nem hozták meg, annak is megvan a maga oka. Finnország azóta, hogy új alkotmánya van, mely a nőknek passzív és aktív választói jogot biztosítja, ez az ország kemény harcban áll szabadságának védelmében. Hat év alatt ott négyszer oszlatták fel az országgyűlést és öt új választás volt. Ebben az időben inkább elismeréssel kell lennünk a finn nők iránt, akik ebben a hazafias védelemben nem gondoltak saját érdekükre, hanem egyesült erővel az abszolutizmus ellen védekeztek. Azt a példát tehát nem lehet felhozni, hogy Finnországban maguk a tanítónők sem kívánják, hogy olyan fizetésben érszessüljenek, mint a tanítók.

Épen ellenkezően, azt látjuk, hogy azokban az országokban, ahol a nevelésügy jelentékenyen előrehaladott, nagyon is értékelik a nőt mint tanítónőt. Angliában például háromszor annyi tanítónő működik, mint tanító, az Egyesült-Államokban pedig úgy viszonylik a tanítónők száma a tanítók számához, mint kettő az egyhez, vagyis kétharmadrész tanítónő van és egyharmadrész tanító. Ez kétségkívül nem pénzügyi okokból van így, nem azért, mintha a tanítónők ölesőbban dolgoznának, hanem azért, mert a nevelésügy terén természetnél fogva hivatottabbak. Épen ezért méltánytalan, hogy fizetésük alacsonyabb legyen, sőt én azt mondom, hogy ez még a tanítókkal szemben sem egészen fair dolog, mert hiszen az úgy tűnik fel, mintha a tanítónők arra valók volnának, hogy az ő munkájuk bérét lenyomják és ezáltal a tanítókat mintegy diszkreditálják.

Ép ezért annál kevésbé tudom ezt az ellenvetést elfogadni, mert, mint említettem, ez a költségvetésben csekély differenciát jelent, úgy, hogy a kérdés pénzügyi bilancé-át sem bolygatja meg.

Nagyon örülök különben annak, hogy a ház határozatilag is kimondotta, hogy a két törvényjavaslat rokontermészeténél fogva általánosságban együtt tárgyalandó, mert ezáltal hivatalosan is kifejezésre jut az, hogy állami és felekezeti tanítók között nem kell különbséget tennünk. Ugy állunk ebben a kérdésben, hogy sem az állam egymagára hagyatva, sem a felekezetek magukra hagyatva nem volnának képesek a nevelésügyet az egész vonalon felkarolni. És én ezen nem szomorkodom, én ennek nagyon örülök, mert ezáltal barátságos kapocs létesül állam és egyház között. Az államnak módja van arra, hogy a felekezeti iskolákban mindenütt biztosítva látja az állami és a nemzeti érdekeket, az egyháznak pedig meg van engedve, hogy a hitbuzgalmat a vallás erejével fejlessze és az élet további folyásában minden kollíziót elhárítsanak.

Talán épen ez az egyik oka annak, hogy bár Magyarországon sokféle hitfelekezet van, a felekezeti béke nálunk zavartalan és a közéletben mindannyian testvéreknek tekintjük magunkat.

Ezt a testvériséget kívánom én belevinni a törvényjavaslatba, amikor kívánom, hogy a felekezeti és községi tanítók, akik állami tisztet viselnek, akiket az 1907-iki törvény állami tisztviselőknak minősít, egyforma bánásmódban részesüljenek a nem felekezeti vagy az állami tanítókkal. Nagyon szép jelenség volt a tanítótestületek azon megnyilvánulása, midőn teljes szolidaritásra tudtak emelkedni és a felekezeti tanítók bajait magukévé tették, egy kategóriába tartozóknak tekintették magukat. Ezzel szemben a javaslat nagy különbségeket állít fel az állami és nem állami tanítók között. Igaz, hogy ez régebben is megvolt az 1907. évi törvényben, de ha valamit megjavítunk, javítsuk meg gyökeresen. A felekezeti tanítók bizonyos háttérbe szorítatnak, második kategóriába soroztatnak már azáltal is, hogy náluk az előmenetel nem négy évenként, hanem öt évenként történik. Ez csekély különbséget jelentene pénzügyi szempontból és könnyen ki lehetne kapcsolni ezt a különbséget anélkül, hogy az állam költségvetése ezt megérezné. Épen azért, mert ez kevés költséget jelentene, úgy tűnik fel, mintha elvileg akarnának különbséget tenni a kettő között s ez a megszegyenítő a felekezeti tanítókra.

A másik dolog a kántori fizetés beszámítása, nem egészen, de részlegesen egy meglehetősen

komplikált kulcs szerint. Akárhány helyen az állami tanító is végez kántori teendőket és ezek fejében kap kántori fizetést. Iskolai ügyünk fejlődésével maholnap úgy is előáll annak szükségessége, hogy nagyobb helyeken a kántort teljesen elkülönítsék a tanítóságtól, egy-két nagyobb helyen ez meg is történt, de sok helyen kellene történnie, hogy a tanító egészen hivatásának élhessen. Nem mondom, hogy magában véve inkompatibilitás van kettő a között, de a viszonyok sok helyen olyanok, hogy relatív inkompatibilitás áll fenn. Az azután méltánytalanság, hogy míg az állami tanítóknak be nem számítják, ha más hivatalt is vállal, a felekezeti tanítónak pedig ez jövedelme rovására szolgál. Én tudom, hogy sok tekintetben bonyolult viszonyok állanak fenn, hogy itt sok számítás kellene tenni, hogy midőn én azt kívánom, hogy az illetmények tekintetében az egyenlőség kimondassék, hogy ennek teljes kivására a felekezeteknek is kell áldozatot hozniuk, anélkül, hogy a hitközségeket megterheljük, de épen ebből a szempontból tartom én szükségesnek a katolikus autonómiát, amely módot adna nekünk, hogy a katolikus egyházi vagyont is erre a kulturális célra értékesítsük és így barátsággal, összetartással megalapozzuk az egyenlőséget és testvériséget tanító és tanítók között.

A kincstári tanítókra is akarok néhány szóval reflektálni. Az előadó úr az imént jelezte a kincstári tanítókról, hogy azokat felekezeti tanítóknak kell tekinteni és ennél fogva a felekezeti tanítók második kategóriájába sorolandók. Amennyiben az én álláspontom az, hogy illetmény dolgában nem szabad különbséget tenni az egyik és a másik között, ennél fogva maga a kincstári tanító szintén ugyanabba az illetményi kategóriába tartozik. De ha a képviselőház általában — és ezt feltétlenül szükségesnek tartom — erre az elvi álláspontra helyezkedik és azt mondja, hogy én ugyan elismerem azt, hogy egyenlőnek kell lenni, de kívánatosnak tartom azt, hogy segítsek ti is az egyenlősítésre, akkor elől kell járnia a példával az államnak, a kincstárnak e tekintetben és ha az illető, minősítését tekintve, nem is állami tanító, jogviszonyát tekintve, úgy vélem, igenis állami tanító. Szóval, itt az államnak, a kincstárnak példával kell elől járnia a felekezetek és magániskola-fentartók számára, hogy ti iparkodjatok mindnyájan érvényesíteni azt, hogy amennyiben az államtól nem kerül, tegyétek ti meg azt, hogy a tanító ugyanabban a javadalomban részesüljön, amelyre őt az állami törvények jogosítják. Tehát ez a kivételt én semmiképpen elfogadni nem tudom.

A felekezeti tanítók dolgában még egy pontot akarok kiemelni, amelyet abban az esetben, ha a t. képviselőház elfogadná a törvényjavaslatot, a részletes tárgyalásnál egyéb módosításokkal egyetemben szintén sürgetnék. Ez oly dolog, amelynek nemcsak szociális, hanem egyszersmind pedagógiai következményei vannak, de amely tulajdonképpen semmi költséggel nem jár. Ez a tanítóknak az a jogosult óhaja, hogy illetményeikhez biztosan juthassanak és hogy illetményeikkel ott a faluban, a községben senkinek odiumát magukra ne vonják, ami elérhető azáltal, hogy a tanítói illetményeket a közadókkal együtt hajtják be. Ahol ez nincs meg, a tanító vagy nem jut az őt megillető bérehez, díjához, vagy pedig pörlekednie kell és ezáltal a szülőkkel, a lakókkal jön ellenkezésbe és ily viszonyok között hivatását igazán nem teljesítheti.

Röviden akarok csak reflektálni a tanítóknak egy olyan panaszára, amelyre az imént az előadó úr és a t. miniszter úr is reflektált, amely reflexiók némileg megnyugtattak engem, amelyek azonban mégis bizonyos tökéletesítésre szorulnak. Értem a minősítésre vonatkozó panaszt.

Azt hiszem, mindenki e házon kívül és maguk a tanítók is természetes dolognak tartják azt, hogy más köztisztviselők módjára ők is minősítés alá essenek. Aki buzgó az ő munkájában, dolgában, az nem bánja, sőt örül neki, ha van minősítés, aki kissé hanyag, azt ösztönözni fogja, aki pedig nem ér semmit, annak úgy sem kell más, mint feyelmi. Azonban mégis a törvénynek a fogalmazásában — mert hozzátésem, épen azért, mivel a minősítés egy közhivatalnoknál olyan természetes dolog, magában véve ennek nem is volna helye a törvényben — de a törvényjavaslat szövegezésében van egy dolog, amely esetleg félremagyarázásokra szolgálhatna okot. A törvényjavaslat 12. §-a behozza a fokozatokat, tudniillik hogy a tanító működése lehet kiváló, kielégítő és nem kielégítő, magatartása pedig példás, megfelelő és meg nem felelő. Azt azonban nem mondja meg a törvényjavaslat, hogy melyik esetben lehet a tanítót az előléptetéstől visszautasítani. Ha azt mondaná a javaslat, hogy a nem megfelelő és nem kielégítő minősítés esetében nem fog részesülni az előléptetésben, az ellen senkinek sem volna kifogása, mert ebben az esetben tulajdonképpen ügyis feyelmit kellene elrendelni. Ellenben ki kellene mondani, hogy ha ő megfelelő és kielégítő minősítést kap, akkor feltétlenül joga legyen az előléptetéshez.

Ezt én teljes határozottsággal kimondanám a törvényben, de egyébként, ismétlem, tulajdonképpen az egész paragrafus elmaradhatna, mert magától értetődő dolog, hogy aki kiváló és példás, az a rendkívüli előléptetéseknel figyelembe veendő, az előtt a segédtanfelügyelői és hasonló állásokat meg kellett nyitni, viszont aki megfelelő módon teljesíti kötelességét, az a törvény által biztosított előléptetésre jogosult, aki pedig nem felel meg, aki hanyag és aki társadalmilag botránnyosan viselkedik, az nem is való tanítónak és nemcsak nem érdemes arra, hogy előléptessék, de egyáltalán érdemtelen arra, hogy azt a helyet elfoglalja.

Ime, t. képviselőház, ezek azok a dolgok, amelyek a tanítói illetmények rendezését meglehetősen komplikálják. Az elégedetlenséget az okozza — és attól tartok, hogy megnyugvás helyett, ha nem is lesznek lázadók, de lázas állapotban, bizonyos szellemi lázban lesznek — hogy nincs meg az egyenlőség. Ugyanezt az egyenlőséget akarnám én kiterjeszteni az 1907. évi XXVII. törvénycikk 35. §-ában említett szerzetes tanítókra és tanítónőkre; bátran meghívhatunk mindenkit az ilyen iskolába, mert igazán bámulatos munkát végeznek, a magyarság terjesztésében példás missziót teljesítenek és amellet nem hanyagolják el az anyanyelvet sem, úgy hogy tapintatos működésük által kikerülik azt, hogy ott holmi nemzetiségi gyűlölködések keletkezzenek.

Ezeket akartam, t. képviselőház, a törvényjavaslat hiányaiként említeni. Az a hiány, ismétlem, hogy nincs meg a javaslatban az egyenlőség és az igazságosság. Ez arra készítne engem, hogy a törvényjavaslatot ne tegyem magamévá, úgy, amint van. De nem akarnám azt, hogy a tanítóság, amely már epedve várja illetményeinek a felemelését, amelynek egy része talán már kénytelen volt adósságokat is

csinálni a jövő reményében, hogy ez tovább is kénytelen legyen nélkülözni úgyszólván azt, amit munkájával megérdemelt. Ennélfogva, t. képviselőház, a következő határozati javaslatot adom be a törvényjavaslattal szemben: Mondja ki a ház, hogy a két törvényjavaslatban az állami, úgyszintén a községi és hitfelekezeti tanítók számára megállapított illetményeket az 1913. év január 1-étől kiutalja, azonban a teljes méltányosság követelménye és az egyenlőség szempontjából való átdolgozás végett e törvényjavaslatokat a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz teszi át.

Teszem ezt a javaslatot azért, mert alig bátorkodom hinni, hogy a részletes tárgyalás alkalmával az egyenlőség és méltányosság szempontjait mindenben keresztül tudnók vinni. Ezekben foglaltam össze a törvényjavaslattal szemben való álláspontomat.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

Dr. Zelenyák János: A tüdővész és annak kezelése. Az a roppant emberáldozat, melyet a tüdővész a civilizált világ nemzeteitől évente kérlelhetetlenül megkövetel, az ellen való védekezést a legelső rangú emberi, társadalmi és állami kötelességek közé sorolják. Ha folyton háborúban állnának egymással Európa nemzetei, akkor sem lehetne nagyobb évi embervesztésünk, mint amekkorát a tüdővész okoz s ha egy katona a háborúban elesett, az nem tesz több kárt az ellenségben, de ha egy szegényebb sorsú s hozzá még tudatlan embert kidöntött a kenyérkeresők sorából a tüdővész, ez a szegény ember nemcsak teher hozzátartozóira, de a fertőzés könnyű lehetőségével még állandó veszedelme is azoknak, akik vele érintkeznek. Nemzetünknek is a kivándorlással meg az idegenek beözönlésével fölerő csapása a tüdővész; felszázazernél több magyart visz évente sírba — legnagyobb jötevőink közé tartoznak tehát, akik megtanítanak az ellene való védekezésre. S olyan tanításra van szükségünk, amelyet a legegyszerűbb életviszonyok között élő szegény ember is megérthet és megfogadhat; olyan tanításra van szükségünk, mely a kevés költséget kívánó védekezés alapelveit adja elő, mert a gazdagokat úgyis kioktatják teendőikre az orvosok s akinek pénze van, annak könnyen meghozza a gyógyulást a sok gyógyintézet és szanatórium.

A társadalom tanításának áldásos munkáját végzi Zelenyák János most megjelent új könyvében. Gazdag tapasztalatai — melyeknek ezer meg ezer ember köszöni egészsége visszaszerzését — alapos elméleti ismereteire s az irodalom minden számottevő termékére támaszkodva mindazt elmondja, amit a laikusnak tudnia kell, hogy a tüdővész ellen sikerrel védekezhessék. Megmagyarázza a tüdő szerkezetét; alaposan kifejti a baktériumok tanát; sorra veszi a tüdővész minden tünetét s meggyőzően kimutatja, hogy a tüdővész gyógyításánál minő szerep vár a természet tényezőire s minő az emberi gondoskodásra. Ebből a bölcs alapelvekből indul ki, hogy a

gyógyítást tulajdonképen a természet végzi s az embernek csak az a szerepe, hogy elhárítja a gyógyító természeti erők útjából az akadályokat. A levegő, a napfény, a víz és a növények az ő orvosságai s a gyógyulást nem köti bizonyos helyekhez, minők a magas hegyek vagy a tenger partja, hanem ezeknek előnyeiket kétségbe nem vonva minden éghajlatra nézve megmondja a gyógyulás föltételeit. S nemcsak az orvosságokat sorolja föl, nemcsak az észszerű életmódot állapítja meg, hanem mindazt is részletesen leírja, amitől a baj súlyosodik, vagy a mi miatt a gyógyulás lehetetlenné válik. E tényezők között elsősorban szerepel az alkohol és a nikotin.

Zelenyák könyve valóságos áldás minden betegre. Azt szokták ugyan mondani, hogy a beteg ember ne olvasson orvosi munkákat, mert ezek csak a hipochondriát nevelik benne, ez a könyv azonban a hipochondriának is igen alkalmas ellenszere. Ha végigolvassa, a legegyszerűbb beteg is talál benne vigasztaló, enyhét adó tanácsokat, a nem egészen végét járó betegeknek pedig olyan praktikus útbaigazításokkal szolgál, amelyek többet érnek egy fél patikánál. De nemcsak a beteg vagy betegápoló tanulhat *Zelenyák* könyvéből. A tüdővész elleni védekezésnek a gyógyítással majdnem fölrő része az, mely a betegség megelőzésére törekszik s e tekintetben is megbecsülhetetlenek *Zelenyák* útmutatásai. Papok, tanítók, jegyzők, szóval olyan intelligens emberek, kik a nép szellemi vezetésére hivatvák, e könyv gondos áttanulmányozása után jötevőivel válhatnak vidéküknék, mert tanácsaikkal sok család feje fölül elháríthatják a fenyegető veszedelmet.

Zelenyák János könyve nyeresége irodalmunknak s nélkülözhetetlen segédeszköze mindazoknak, akik a maguk és felebarátaik testi épségével is törődnek. Ára fűzve 5 korona. Megrendelhető a szerzőnél: Budapest, II., Fő-utca 32. *Tanítók Jéláron kapják.* Görcsöni Dénes.

Felhívás és kérelem. Tekintettel arra, hogy a változott viszonyok folytán állomáshelyeinket ezentúl ritkábban változtathatjuk: alkalmasnak találok az időt egy *betűsoros névmutató* szerkesztésére és kiadására, amely névtár *egyházmegyéinkint és betűsorban elrendezve* magában foglalná az összes róm. katolikus kántortanítókat, tanítókat és tanítónöket.

Hogy ez időszertű és hézagpótló munka lenne, azt fölösleges bővebben indokolnom, csupán azt jegyzem meg, hogyha kedves kartásaim és kartársnőim **pontos címeik közlésével** és esetleg egyéb információikkal vagy kívánalmaikkal elősegítik munkám helyes összeállítását és tömeges előjegyzéseikkel megkönnyítik annak kiadását: úgy ígérem, hogy *árát a lehető legcsekélyebbre fogom redukálni*, sőt az esetleges hasznóból még a kath. tanítók *üdülháza* alapjára is fogok juttatni, mert ezen vállalkozásban nem az anyagi érdek — ami elvégre is bizonytalan — hanem egy magasabb szempont vezérel.

Ezeknélfogva kartársi szeretettel kérem tehát, hogy **pontos címetek** (állás és egyéb mellékcím, pl. igazgató, egyesületi elnök, jegyző stb. továbbá lakhely, vármegye, utolsó posta, egyházm. stb.) *sürgősen, de leg-*

később f. évi március végéig velem — akár egy levelező-lapon is — közölni sziveskedjenek annak jelzésével, hogy — ha árát elég jutányosnak fogják találni — reflektálnak-e majd a könyvre és hány példányra? Egyesületi jegyző urak *csopartos tudósítását* ingyen példányokkal — vagy egyébként — honorálni fogom.

A munka megjelenését — ami körülbelül júniusban történik meg — és árát a lapokban közölni fogom.

Szíves kartársi üdvözlettel: *Zalakallósd*, u. p. *Ke-hida*, *Tamássy Géza* ktanító, egyesületi jegyző, a szoc. szakoszt. választmányi tagja.

«**Görög Kath. Népiskola**» címmel egy tartalmasnak ígérkező havi folyóirat indult meg a f. év elején Ungváron *Melles Gyula* tanítónöképző intézeti igazgató szerkesztésében. Az új folyóirat a múlt évben megalakult munkácségyházmegyei k.-tanítói egyesület hivatalos közlönye s a hivatalos közlemények és az egyesület belső ügyeinek megvitatásán kívül az elméleti és gyakorlati pedagógiára, s a szociális kérdésekre is kiterjeszkedik. A szünidei hónapok kivételével havonként 2 ívnyi terjedelemben megjelenő folyóirat előfizetési díja évi 4 K.

Intonatiók, Responsoriumok és Hymnusok (Editio Vaticana szerint). Papok, karnagyok, orgonisták, kántorok, szemináriumok, tanítóképezdek számára szinte nélkülözhetetlen kézikönyv. Irta és orgonakísérettel ellátta ifj. *Buchner* Antal esztergomi főszékesegyházi karnagy, papnevelőintézeti énektanár, Országos Magyar Királyi Zeneakadémiát végeztet okleveles zeneszerző. Op. 40. és 41. A fötisztelendő esztergomi főegyházmegyei hatóság jóváhagyásával. Tartalmazza a szentmisében, gyászmisében, vesperában, temetéseknel és különféle szertartásoknel előforduló összes intonatiókat choraliter és átírva modern hangjegyzéssel, a responsoriumokat orgonára írva többféle hangnemben.

Papok részére az intonatiókon kívül a következő éneklési módok: Oratiók (Tonus festívus és ferialis), Prophetiák, Epistola, Evangelium, Praefatiók (Tonus: solemnis, ferialis és solemnior), Pater noster (in Tono solemni és feriali), Confiteor, Ite missa est-ek (vel Benedicamus), Benedictionem, Deus is adjutorium, Capitulum, Versikulusok és a Commemoratiók.

Orgonisták, kántorok részére a responsoriumokon kívül a következő choralis énekek találhatók a műben: Asperges me (háromféle dallam), Vidi aquam, a Glória Patri I—VIII. tonusai (háromféle hangnemben), a «Deus in adjutorium» után következő Domine ad adjuvandum (kétféle dallam), a Psalmusok és Magnificat összes tónusai, a 4. Mária antiphona: 1. Alma Redemptoris, 2. Ave Regina, 3. Regina coeli, 4. Salve Regina, Te Deum (kétféle dallam), Veni Sancte, Veni Creator, O gloriosa, Salve Mater, Vexilla Regis, Pange lingua (kétféle dallam), Sacris solemnis (kétféle dallam), Verbum supernum, Jesu noster és Aeterne Rex.

A choralis énekek könnyen játszható orgonakísérettel vannak ellátva. A mű úgy van szerkesztve, hogy a papnevelő- és tanítóképzőintézeti növendékek részére tankönyvül is alkalmas.

☞ Ezen mű *Rozsnyai* Károly kiadásában jelent meg. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében, Budapest, IV., Kecskeméti-u. 2.

HIREK.

Az első magyar országos gyermektanulmányi kongresszus és kiállítás részletes programja. (A kongresszus és kiállítás helyiségei Budapesten, VIII., Mária Terézia-tér 8. számú fővárosi iskolapalotában, Pedagógiai Szeminárium, vannak.) Március hó 16-án, vasárnap délelőtt 12 1/2 órákor a Magyar Gyermektanulmányi Társaság közgyűlése, a fővárosi Pedagógiai Szeminárium III. em. nagy előadó termében. 12 órákor a gyermektanulmányi kiállítás megnyitó ünnepsége ugyanott s ezután a kiállítás megtekintése. Este 7 órákor a kongresszus tagjainak ismerkedő estélye és vacsora a Savoy nagyszálló külön termében (VIII., József-körút 16.) *Első nap.* Március 17-én, hétfőn, délelőtt 9 órákor lesz a kongresszus megnyitása, megalkulása és üdvözlések, mi után sorra kerül a főtételek tárgyalása. 1. *Gyermektanulmány és pedagógia.* Előadó: *Weszeley Ödön* dr., egyetemi m. tanár, székesfővárosi főigazgató, a Pedagógiai Szeminárium vezetője. 2. *Gyermektanulmány és orvosi tudomány.* Előadó: *Lechner Károly* dr., udvari tanácsos, a kolozsvári Ferenc József tud. egyetem r. tanára. 3. *Gyermektanulmány és igazgatószolgálat.* Előadó: *Angyal Pál* dr., budapesti kir. tud. egyetem r. tanára, M. Tud. Akadémia I. tagja. 4. *Gyermektanulmány és gyermekvédelem.* Előadó: *Edelmann Menyhert* dr., a nagyváradi áll. gyermekmenhely igazgató-főorvosa. Délután 1/24—1/27-ig *szakelőadások.* Az *alkotó munka a nevelésben és oktatásban.* 1. *Az alkotó munka pszichológiája.* Előadó: *Domokos Lászlóné*, okl. polg. isk. tanító. 2. *Az alkotó munka és a társadalom.* Előadó: *Gutenberg Pál*, a Kézimunkára Nevelők Országos Egyesületének igazgatója. 3. *Az alkotó munka oktatásának.* Előadó: *Urhegyi Alajos*, áll. tanítónőképző tanár. 4. *A kisdetek alkali foglalkoztatása.* Előadó: *Ballai Károly*, a Gyermektanulmányi Múzeum titkára. *Második nap.* Március 18-án, kedden, d. e. 9—1 óráig. *A gyermek egyénisége és az egyéni nevelés.* 1. *Az egyéni oktatás rendszerei az iskolában.* Előadó: *Goekler Lajos* dr., székesfővárosi tanár. 2. *Egyéni jellemlapok az iskolában.* Előadó: *Lászcik Ernő*, a nagyváradi r. k. tanítóképzőintézet tanára. 3. *A tanulók osztályozása.* Előadó: *Imre Sándor* dr., egyetemi m. tanár, a Pedagógium tanára. 4. *A tanulók orvosi vizsgálata.* Előadó: *Juba Údolf* dr., egyetemi m. tanár, iskolaorvos. 5. *Az ideges gyermekek iskolái.* Előadó: *Vértes O. József* dr., az ideges gyermekek áll. iskolájának tanügyi vezetője, az Orsz. Gyermekvédő Liga tanügyi szakfelügyelője. 6. *A kisebítő iskolák.* Előadó: *Útles Mátyás*, a budapesti áll. kisebítő iskola igazgatója. Délután 1/24—1/27 óráig. *A gyermekek erkölcsi világa.* 1. *A gyermek erkölcsi élete.* Előadó: *Szász Irén*, elemi iskolai igazgató Budapesten. 2. *Gyermektanulmány és gyermekirodalom.* Előadó: *Nógrády László* dr., főgimn. tanár, a Gyermektanulmányi Könyvtár szerkesztője. 3. *A gyermek erkölcsi elzüllesztésének okai:* a) *Élektani és lélektani szempontból.* Előadó: *Dósainé Révész Margit* dr., a Gyógypedagógiai Szanatórium igazgató-főorvosa. b) *Az elzüllesztés külső okai.* Előadó: *Kármán Elemér* dr., kir. járásbíró Erzsébetfalván. Este 1/27kor a kongresszus bezárása. Március 19-én, szerdán, és esetleg a következő napokon: *demonstrációk.* A lélektani kísérletezésre szolgáló eszközök, valamint a kiállítás egyes csoportjainak bemutatása és magyarázása, később megállapítandó időben és sorrendben. *A gyermektanulmányi kiállítás csoportjai.* I. csoport. *Pszichológiai kísérletezésre szolgáló eszközök.* II. csoport. *A tanulók orvosi vizsgálatára vonatkozó eszközök kiállítása.* III. csoport. *Gyermekegészségügyi kiállítás.* E csoportot rendezi a Társadalmi Múzeum igazgatósága. IV. csoport. *Az alkotó munka alkalmazásának módjai és eredményeinek bemutatása a) a kisdetevóban, b) az iskolában.* V. csoport. *Gyermekirodalmi termékek és képeskönyvek bemutatása.* VI. csoport. *A modern nevelő iskolák bemutatása.* VII. csoport. *A gyermektanulmányi Múzeum gyűjteményei. Jelentkezések.* A kongresszusi tagsági jelentkezések az előkészítő-bizottság elnökéhez, Nagy László tanítóképző-intézeti igazgatóhoz, *Budapest, VIII., Üllői-út 16 B* küldendők. Rendes tag-

sági díj a Magyar Gyermektanulmányi Társaság tagjainak 3 korona, nem tagoknak 5 korona. Azon testületek tagjai, amelyek előfizetői. A Gyermek-nek, szintén csak 3 korona tagsági díjat fizetnek. Vendégtagok, akik egy előadási csoportot hallgatnak meg, 1 koronát fizetnek. A tagsági díjak *Perényi József* dr. pénztáros címére küldendők, *Budapest, VI., Bulyovszky-utca 26.* A kiállítás belépti díja személyenként 30 fillér, gyermekeknek 10 fillér. *A kongresszus tagjai a kiállítást szabadon látogathatják. Kedvezmények.* Az előkészítő-bizottság intézkedett, hogy a kongresszus tagjai a Pedagógiai Szeminárium környékén levő szállodákban s penziókban kedvezményes elszállásolást kapjanak (2 kor., 2 kor. 80 fillér, 4 kor. és feljebb személyenként). Kedvezményes jegyek lesznek egyes színházakba, egyes orfeumokba, állatkertbe. Olcsó étkezés a Tanítók Otthonában. Büffé a kongresszus helyiségében. A szállodák jegyzékét minden taggal külön fogja tudatni az előkészítő bizottság. *Iroda.* Az előkészítő bizottság irodája van Budapesten, VIII. ker., Üllői-út 16 B, II. emeleten, március 15-től fogva pedig a fővárosi Pedagógiai Szemináriumban (VIII., Mária Terézia-tér 8, II. em.) *Elszállásolás.* Az elszállásolásról minden tag maga gondoskodik. Az előkészítő bizottság a következő szállodáktól kapott ajánlatokat: Savoy-szálló, VIII., József-körút 16, szoba személyenként 4 kor., napi étkezés 7 kor. Orient-szálló, VIII., Rákóczi-út 42, személyenként 2 kor. 80 fillér, reggelivel együtt 3 kor. 10 fill. Rémiszálló, József-körút 4., személyenként naponként 4 kor. Adria-szálló, VIII., Rákóczi-út 41., u. a. árak. Magyar Otthon-penzió, Főherceg Sándor-u. 30., szoba 2—3 kor., étkezés 3—4 kor. Sacher-penzió, IV., Irányi-u. 21., teljes ellátás személyenként 8—10 kor. naponként. Olcsó étkezés a Magyar tanítók Otthonában, IX., Kínizsi-utca 16.

A Magyarországi Tanítók Eötvös-Alapja a következő körlevelet intézte az összes hazai tanítóegyesületek elnökeihez: Igen Tisztelt Elnök Úr! A Magyarországi Tanítók Eötvös-alapjának áldásos működése bizonyára ismeretes Tekintetesség előtt. Ha mindazonáltal néhány számmal világítjuk meg, hogy 38 éves fennállása óta pénzértékben kifejezve mekkora az az áldozat, melyet a magyar tanítósság jobbja a kartársi szeretet ez oltárára hoztak, tesszük ezt abból a célból, hogy adatokat szolgáltatassunk Tekintetességének azok meggyőzésére, akik saját hátrányukra és segítségére szoruló kartársaik, ezek özvegyeinek és árváinak mérhetetlen veszteségére még mindig késlekednek az Eötvös-alap kötelékébe lépni. Mert sajnos, a 30 ezeret meghaladó magyar tanítósságnak 38 év alatt csak a fele lett tagjává ennek a világszerte páratlanul álló tanítói intézménynek, de ezek közül is alig hatezer teljesíti tényleg a tagsággal járó kötelezett-ségét.

A magyar tanítósságnak tehát egyötöd-része tartja fenn azt az intézményt, mely eddig több mint *másfél millió* koronával segítette nehéz sorsban élő kartársait. Mert ennyi, Mélyen Tisztelt Elnök Úr, az az összeg, melyet 38 esztendő alatt jutalom és segély, továbbá szabadasztalok és köztartás címen tagjainak juttatott az Eötvös-alap. Emellett 735.397 korona vagyont gyűjtöttünk és két főiskolai internátusunk van: Budapesten a Tanítók Ferenc József Háza 132, Kolozsvárott a Tanítók Hunyadi Háza pedig 120 főiskolai látogató tanító fia részére.

A lefolyt 1912. évben kiosztottunk készpénzben 3900K segélyt, 4600 K jutalom- (ösztön-) díjat. Szabadasztalaink értéke csekély 200 K-val számítva egyet-egyet, 8200 K. Budapesti házunkban 132, a kolozsváriiban 92 tanító fiának adtunk részben ingyen, részben csekély díjért teljes ellátást.

Ezek előrebocsátása után legyen szabad felhívunk becses figyelmét egyesületünk új alapszabályaira, melyek a folyó 1913. évvel léptek életbe.

Ez alapszabályokba, melyek egybefoglalják összes szabályzatainkat, lényeges újításokat vittünk bele. Hogy ezek minél szélesebb körben jussanak kartársaink tudomására, mellékelten . . . drbot küldünk Tekintetesség címére, azzal a kéréssel, méltóztatnék egyet egyesületünk irattára részére megtartani, a többit pedig tanulmányozás és

legközelebbi ülésükön való ismertetés céljából, az erre vállalkozó kartársaknak kiosztani.

Mint különösen figyelemreméltót kiemeljük a következőket:

Az évi tagsági díj (az eddigi 3 K helyett) 1913 januártól fogva 4 korona. Az évenként való fizetés megváltható egyszer és mindenkorra egy 60 koronás tagsági jeggyel, mely 5 év alatt évi 12 K-ás részletekben törleszthető.

A Tanítók Házában 5000 K-val köztartási (szoba) alapítvány létesíthető. Az alapító minden évben annyi főiskolai tanulót helyezhet el a Tanítók Házában, ahányszor 5000 K-ás az alapítványa. Az ily ifjak a mindenkori teljes köztartási díjnak felet fizetik. (Ebben az esztendőben évi 220 K-t.)

Az eddig szerzett jogokat új alapszabályunk 76. §-a biztosítja.

Azok a tanítóegyesületek, melyek alapszabályszerűleg kötelezik magokat, hogy minden tagjuk után az évi 4 K tagsági díjat befizetik, annyi, különben jogosult egyént jelölhetnek jutalom- (osztón) díjra vagy segélyre, ahányszor 100 tag után tényleg befizették a tagsági díjat. (66. §.)

A vidéki helyi bizottságok, amelyek eddig az általuk gyűjtött összegnek egyharmadrészt visszatarthatták saját céljaikra, ezután az évi tagsági díjnak egynegyed-részt tarthatják meg, ha a 66. §-ban biztosított jogokkal élni nem akarnak.

Az ily egyesületek elnökei hivatalból tagjai a választmányoknak. (41. §.)

Új alapszabályaink az Osztóbizottság tagjainak számát 100-ra emelték, hogy minden megye képviselve lehessen egyesületünknek abban a szervében, mely a jótétemények fölött határoz. Arra kérjük Tekintetességedet, hogy megyéje területéről több oly kartárs nevével kegyeskedjék velünk közölni, aki vármegyéje tanítóságát az Eötvös-alapnak ebben a fontos bizottságában képviselhetné.

Mélyen Tisztelet Elnök Úr útján már itt hívjuk föl a kartársak figyelmét arra, hogy idei közgyűlésünk általános tisztújító közgyűlés is lesz, ámbar a jelenlegi tisztikar megbízatása csak jövőre járna le. Új alapszabályaink azonban oly lényeges változtatásokat kívánnak a személyi szervezetben is, hogy jobbnak véljük már most megkezdeni az általános tisztújítást.

A jótéteményekre és a Tanítók Házába való fölvételekre a pályázatot április hó vége felé tesszük közzé, május 31-iki határidővel.

Ezek elmondása után legyen szabad arra kérnünk, hogy állandó és közvetlen érintkezés megteremtése végett elnökségünket rendes évi közgyűlésekre meghívni kegyeskedjék. Amennyiben mödünkben lesz, minden alkalommal képviseltetni fogjuk magunkat. Evégből kérjük, hogy egyesületük pontos címét, székhelyét, tagjainak számát, az elnök pontos címét (név állás lakóhely) velünk közölni és egy alapszabályt küldeni sziveskedjék.

Évi jelentésünket minden esztendő május havában meg fogjuk küldeni egyesületünk elnökének, de közreadjuk a jövő évtől fogva az általunk szerkesztett Magyar Tanítók Naptárában is, melyre már most fölhívjuk a kartársak figyelmét. A Magyar Tanítók Naptára a szokásos naptári részen és az Eötvös-alap évi jelentésén kívül még 5 iv, a tanítóságot érdeklő olvasmányt tartalmaz. Egyéb közleményei is mind a tanítókat érintő dolgokkal foglalkoznak. A külső kiállításában is csinos naptár árát a kiadó oly jutányosan szabja, hogy bármely más naptárral kiállja a versenyt. Az Eötvös-alap tagjai kedvezményes áron kapják a naptárt.

Ismerve Tekintetességednek a tanítói közügyek iránt mindenkor tanúsított meleg érdeklődését, bizton reméljük, hogy az Eötvös-alap, a magyar tanítóságnak ez a legszebb és legföltettebb emberbaráti intézménye is számíthat legmesszebbmenő pártolására és támogatására.

A magyar tanítóság javára irányuló jóakaratu törekvésünkben szíves közremunkálását kérve, vagyunk Budapesten, 1913 február havában, az Eötvös-alap nevében, kiváló tisztelettel: *Bárczy István* elnök, *Székelty Károly* főtktár.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

F. O. 1. Megküldjük. 2. Az ifjúsági egyesület szervezésére vonatkozó utasításokat megtalálja a rendtartási szabályzat függelékében. — **W. Sz.** Forduljon a földművelésügyi miniszterium méhészeti osztályához. — **K. M.** Az 1907. évi 27. tc. 10. §-a utasítja a tanítót, hogy járandóságairól kimutatást vezessen és a hátralékot tüntesse fel. A törvény 1910. év június hó 30-tól a 20 korona kertilletményt esedékessé tette a fenntartó terhére. Ez önt megilleti. — **Zs. B.** A sorozó-bizottsághoz intézi a kérvényt és mellékeli oklevelének hiteles másolatát, rendszeres állásban való alkalmaztatásáról szóló működési bizonyítványt. A kérvényre és a működési bizonyítványra 1 koronás bélyeg ragasztandó. — **P. J.** Beérkezett. Most már idejét multa. — **M. P.** A törvény azt mondja, 50 fillér beíratási díj szedhető, de erre a szülő nem kötelezhető. **M. F.** A beteg tanítónak helyettesítéséről a Rendtartási szabályzat 177. §-a intézkedik. Eszerint két hétig a tanítást helyettesíti. Azontúl a fenntartó gondoskodik helyettesről. — **K. L.** 1. Igen, köteles megfelelő lakást, vagy lakásbért adni. 2. Az iskolaszéktől kérelmezze. Ha elutasítja, akkor megfelelőbbézi az illetékes egyházi főhatósághoz. — **K. F.** Az ifjúsági egyesületre vonatkozó intézkedéseket megtalálja a Rendtartási szabályzat függelékében. 2. Forduljon egy hasonló egyesülethez és kérje el használatra annak már megerősített alapszabályát. — **D. L.** A törvényjavaslaton eszközölt módosítások között a 16. §, mint új §. intézkedik az említett kérdésről. Ezt is a Tanács memoranduma alapján eszközölték. — **Z. F.** Az iskolaszéki elnök hivatalból terjessze be a kérvényt a királyi tanfelügyelő útján a miniszter úrhoz. Melléklet a díjlevél. — **J. L.** 1. Az illető szülők csak azt fizetik, amit a katolikus hitvallású szülők iskolai adó címen fizetnek. 2. Ha fizetése nem több 1000, vagy 1100 vagy 1200 koronánál, akkor megkapja a drágasági segélyt, tekintet nélkül arra, hogy élvez-e államségélyt. 3. A jelenlegi állásának viszonyai esnek elbírálás alá. 4. Az illetékes hatóságok. 5. Nem kötelezhető, de az 1868. évi 38. t.-c. 25. §. értelmében jogában áll. 6. A tanítói és iskolai kertet. — **Ö. K.** Megadjuk a választ. — **M. L.** Intézkedtünk. — **V. E.** Igen, a legnagyobb készséggel. — **K. A.** Igen, megilleti a drágasági segély. Intézzon kérvényt az iskolaszéki elnök úr útján a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz. — **H. M.** A legnagyobb készséggel, buzgalommal tettünk meg mindent. Ez kötelességünk volt. A módosításokat ismertetjük.

A sikeres tanítás kelléke

a jó „tan eszközt”.

Ilyen a BODA-féle mechanikai számoló-szerkezet, mely Magyarországon 7226. sz. a. Németországban 58.339/1910. sz. a. szabadalmat nyert. Az elemi iskolák részére 152.342/1909. sz. a. miniszterleg engedélyezett 1000 koronával jutalmazott, díszoklevél és áll. éremmel kitüntetett, az Orsz. Kath. Tan. Tanács által 32/1910. sz. alatt engedélyezett, továbbá az összes állami iskolák használatára külön is engedélyezett legjobb számoló-szerkezet. Számos elismerő levél, hivatalos bírálat igazolja gyakorlati értékét. Ára 45 korona. Megrendelhető a Szent-István-Társulatnál Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Zeneművet küldök minden-
kinek 2 Korona
értékűt díjmentesen, kik zongoraját-
szók pontos címeit velem közlik. ●●●●●

Fekete Andor UJPEST,
Gyár-utca 65.

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt. püspöki kar határozata **köte-**
lezőnek nyilvánította a katolikus nép-
oktatási intézetek pályázatainak a «Nép-
nevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent-István-Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE:
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes sza-
vának egyszeri közlése 6 fillér. Csakis
azon pályázatok közöltnének, melyek-
nek díja **előre** lefizetett.

A lapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítünk.
Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.

Esztergomi érseki megye.

Pozsonysárfői róm. kath. iskolához osztálytanítói állásra **márc. 15-ig** pályázhatni. Fizetés 100 kor. iskola-fenntartótól, 900 kor. államsegély, 20 kor. kertillemény és egy bútorozott szoba. Kötelesség a választási jegyzőkönyvben. Tót nyelv bírása szükséges. Nők is jelentkezhetnek. Állás márc. 20-án elfoglalandó. *Iskolaszék.* 325 1—1

Bankai (Pöstyén mellett) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalmazása: két szoba, konyha, kamra és díjlevél szerint 1134 kor. A földhasznóbér, amely a díjlevélben 11 koronával szerepel, tényleg 123 koronát tesz ki. Stóljárandóság Can. Visitationi szerint meg van állapítva. A választás **márc. 17-én** d. u. 2 órakor. Kérvények a bankai iskolaszék címére küldendők. (u. p. Pöstyén). 333 1—1

Az **albári** (Pozsony m.) róm. kath. kántortanítói állásra **márc. 28-ig** bezárólag pályázat hirdettek. Javadalmazása a díjlevélben kiuntetett címen 1000 kor., tisztességes lakás és kert. Kötelessége a kántoriak végzése s az osztatlan iskola vezetése. Kérvények az iskolaszékre címezve az albári plébániahivatalba küldendők. 330 1—1

A **tardoskeddi** (Nyitra m.) róm. kath. elemi fiúiskolához egy rendes osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetése: 1000 kor., 20 kor. kertillemény és 200 kor. külön javadalmazás a község pénztárából, melyből azonban a megválasztandó tanító a folyó tanév bejezése (záróvizsgáat) után csupán 100 koronát fog kapni. Egy szobából áll lakás. Kötelmei a teljesen osztott elemi fiúiskola egyik osztályában tanítani, esetleg az ismétlőiskola egyik évfolyamát oktatni és a kántortanítói akadályoztatása esetén a megfelelő stóljáris díjak ellenében helyettesíteni, miért is az orgonálásban való kellő jártasság igazolandó. Személyesen megjelenők előnyben részesülnek. Kellően felszerelt kérvények nagys. és főt. *Haliczky Béla* pápai kamarás, plébános úrhoz folyó évi **márc. hó 16-ig** bezárólag intézendők. Az állás folyó évi márc. hó 26-án elfoglalandó, fizetés azonban csupán április hó 1-től folyósítatik. Megbízásból *Adány Rezső* kántortanító. 331 1—1

Bátorkeszi-i (Esztergom m.) róm. kath. ötödik tanítói állásra kérvények az iskolaszékhez **márc. 14-ig** küldendők. Javadalom: 1000 kor., lakás, kertvátság. Egy tanteremben tanít s ismétlőiskolát is. 336 1—1

A **zsigárdi** (Pozsony m.) róm. kath. népiskolánál megüresedett tanítónői állásra **márc. 15-ig** pályázat hirdettek. Javadalma: államsegéllyel 1000 kor., egy bútorozott szoba és 20 kor. kertillemény. Kérvények az iskolaszék címére küldendők. 338 1—1

A «Népnevelő» 7. számában hirdetett **barsbesei** kántortanítói állásra a pályázat **márc. 26-ig** meghosszabbítottatik. *Iskolaszék.* 339 1—1

Az **alsópalojtai** (Hont m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: lakás 2 szoba, konyha, kamra, istálló, pince és rét, 10 kat. hold szántóföld, 1 kat. 1362 □ öl rét és a község határában (2 magyar holdat kivéve) levő földek munkálása, kapálás nélkül, a termények behordása, 522 □ öl kertillemény, 24 ürméter kemény hasábla, 12 hl. párber búza. Minden szőlős gazda fizet 140 kor. borpénzt. Tandíjat kap 100

koronát, államsegélyt 80 koronát, az ismétlőiskoláért 40 koronát, alapítványokból 3504 koronát és a stóljárvédelem legalább 84 kor. A pályázatok **márc. 15-ig Polcsák Endre** plébános címére küldendők. A tót nyelvet bíró pályázó előnyben részesül; az állás azonnal elfoglalandó. 340 1—1

A **vámosmikolai** (Hont m.) róm. kath. tanítói állásra **márc. 16-ig** pályázat hirdettek. Javadalom: 1000 kor. készpénz, 20 kor. kertillemény, egy bútorozott szoba, fűtésre 38 kor. Kérvények *Gyürky Endre* plébános, isksz. elnök címére küldendők. 349 1—1

Egri érseki megye.

Jászfényszarun a lemondás folytán megüresedett III-ik, illetve előléptetés esetén az iskolaszék által utólag kijelölt osztály róm. kath. férfitanítói állásra pályázat hirdettek. Az első állás javadalma: 1. a községtől 840 kor. készpénz, 2 szoba, konyha és melléképületekből álló természetbeni lakás és 804 □ öl szántóföld, 2. államsegélyből fizetékieskiegészítés címen 160 kor. és a törvényes korpótlékok. Az utóbbi állás javadalma: 1. a községtől 100 kor., lakáspénz 200 kor. és kertillemény címen 20 kor., 2. államsegélyből fizetékieskiegészítés címen 900 kor. s a törvényes korpótlékok. Pályázati határidő **márc. 15.** Választás márc. 17-én. Az állás április 1-én elfoglalandó. Az iskolaszékhez címzett kérvények főt. *Hebrony Kálmán* plébános, isksz. elnökhez küldendők. 328 1—1

Csanádi egyházmegye.

Róm. kath. segédkántort keresek havi 25 kor. fizetés s teljes ellátással. **Csanád-Apátfalva Ocskay Gyula** kántor. 350 1—1

Győri püspöki megye.

Az **illmiczi** (Moson m.) róm. kath. iskolánál tanítói állás üres. Fizetés 1000 kor., 4 m. kemény hasábla, 20 kor. kertillemény, bútorozott szoba. Német nyelv szükséges. Pályázhatnak tanítónők is. Pályázati határidő **márc. 15.** *Iskolaszék.* 322 1—1

Kassai egyházmegye.

A **felsőnovaji** róm. kath. iskolánál ujonnan szervezett tanítói állásra **márc. hó 20-ig** pályázat hirdettek. Javadalma államsegéllyel 1000 kor. Kötelessége díjlevél szerint. Róm. kath. plébánia Felsőnovaj, u. p. Garadna (Abauj-Torna m.) 341 1—1

A **háromhutai** (Zemplén m.) leányegyház tanítót vagy tanítónőt keres. Fizetése 1000 kor., kétszobás lakás és 4 szekér fa. Pályázatok **márc. 14-ig Mayer Geyza** plébános-hoz küldendők Erdőhorvátiba. Választás március 16. 324 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Óbesztercei (Trencsén m.) tanítói állásra pályázat hirdettek. Pályázhatnak okleveles tanítók, tanítónők. Tót nyelv ismerete szükséges. Fizetés államsegéllyel együtt 1000 kor., egy szobából álló lakás, azonkívül 100 kor. lakáspénz. Folyamodványok **március 17-ig** Óbeszterczére alulirothoz küldendők. *Szvittek János*, isksz. elnök. 296 2—2

Szolopnai (Trencsén m., Bellus mellett) róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdetek. Javadalma: földbérlet tisztán 102 kor., községtől 360 kor., stóljárvédelem 30 kor., alapítványi misék után 70 kor., püspöki

segély 50 kor., szemé-
8 kor., mellék-
mölcsös ker-
Szpuszta Ist

Két hely-
tik a lányes-
tanév végeig
része, a hely-
márc. 9. Az

Darabos-
nító kereset-
lamsegély és
15-ig. Posta

Ung m.
végig pály-
Fizetése áll-
teles az ism-
tasak előny-
és működés-
Hadik Ban
pálóczi isko-

Az Árv-
fekvő Zuber-
pályázat hir-
20 kor., rend-
osztály veze-
székre cím-
szükséges.
lenés előny-
Szepesuo
márc. 30-1
Tanítási ny-
Kántori tee-
plébániahiv-

Az oltá-
sára pályáza-
rozott szob-
mény. Kérv-
iskolaszéki
dendők.

A «Nép-
róm. kath.
meghosszab-
lást másnak
okmányokk-
m.) külden-
tás napja n-
Badafalva
kántortanítói
említett jöv-
jegyeztetik,
tanító vissz-
kapja, jelen-
állás azonm-

Monorra-
nító kereset-
rozott szo-

Kiskunfő-
kerestetik.
ágyneműn
Kiskunn
lához az ot-

segély 50 kor., államsegély 380 kor., 2 szekér fa értéke 8 kor., személyi pótlék utólagos félévi részletekben 100 kor., mellékjövödelem 150 kor., terjedelmes házi és gyümölcsös kert, megfelelő lakás. Választás március 27-én. Szpuszta István alesperes-plébános. 344 1—1

Pécsi egyházmegye.

Két helyettes okleveles tanító vagy tanítónő kerestetik a lánycsóki (Baranya m.) róm. kath. iskolához a tanév végeig. Fizetése havi 80 kor., egy öl fa megfelelő része, a helyettesítés idejére kényelmes lakás. Határidő márc. 9. Az állomás azonnal elfoglalandó. Iskolaszék. 295 2—2

Rozsnyói püspöki megye.

Darabosra (Gömör m.) róm. kath. férfi- vagy nőtanító kerestetik. Fizetés 1000 kor., melyből 934 kor. államsegély és természetbeni lakás. Pályázni lehet márc. 15-ig. Posta Forgácsfalva. Cservenka János plébános. 329 1—1

Szatmári egyházmegye.

Ung m. pälöczy róm. kath. másodtanítónak március végéig pályázhat okleveles, nőtlen kezdő férfi tanerő. Fizetése államsegéllyel 1000 kor., egyszobás lakás. Köteles az ismétlőiskolásokat is tanítani. Orgonálásban jártasak előnyben részesülnek. Keresztlevél, oklevél, orvosi és működési bizonyítványokkal felszerelt kérvények Gr. Hadik Barkóczy Endre ur nagyméltóságára címzetten pälöczy iskolaszékhez küldendők. Müller István plébános. 323 1—1

Szepesi püspöki megye.

Az Árva m. legregényesebb, egészséges vidéken fekvő Zuberecz községben róm. kath. II. tanítói állásra pályázat hirdettetik. Jövödelem: 1000 kor., kertilletmény 20 kor., rendes természetbeni lakás. Kötelessége a III—VI. osztály vezetése. Kérvények márc. 13-ig zubereci iskolaszékre címzendők. Posta helyben. Tót nyelv ismerete szükséges. Tanítónők is pályázhatnak. Személyes megjelenés előnyben részesül. 326 1—1

Szepesudvardi róm. kath. kántortanítói állomásra márc. 30-ra pályázat hirdettetik. Választás délután. Tanítási nyelv magyar-tót. Törvényes fizetés új lakással. Kántori teendők tot. Kérvények küldendők Róm. kath. plébániahivatalhoz Ruskán (Szepes megye). Iskolaszék. 342 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Az oltárczi róm. kath. elemi iskola II. tanítói állására pályázat hirdettetik. Fizetése: 1000 kor., egy bútorozott szoba, fűtéshez elegendő fa és 20 kor. kertilletmény. Kérvények folyó hó 20-ig Desics Géza plébános, iskolaszéki elnökhöz Bánokszentgyörgy (Zala m.) küldendők. 343 1—1

A «Népnevelő» 7-ik számában hirdetett pördeföldi róm. kath. kántortanítói állásra a pályázat márc. 23-ig meghosszabbították. Nők is pályázhatnak, kik kántorizálást másnak átadhatják megegyezés szerint. Kérvények okmányokkal Major Gyula plébános címére Páka (Zala m.) küldendők. Állás husvét után elfoglalandó. Választás napja márc. 25. 347 1—1

Badafalvai (Vas m., posta Nagyfalva) róm. kath. kántortanítói állásra «Népnevelő» mult évi 53. számában említett jövödelemmel pályázat meghosszabbították. Megjegyztetik, hogy az ingatlanokat, jelenleg bérbeadva a tanító visszaveheti, ha nem akarja, a befolyó haszonbért kapja, jelenleg 280 kor. Kötelességek díjlevél szerint, állás azonnal elfoglalandó. 348 1—3

Váci egyházmegye.

Monorra (Pest m.) április 1-től róm. kath. kántortanító kerestetik helyettesül. Fizetése havi 50 kor., bútorozott szoba és ebéd. Nagykorós, Kinczell Győző. 334 1—1

Kiskúntfélégyházára jóhangú második segédkántor kerestetik. Havi fizetése 32 kor. és teljes ellátás, mosás, ágyneműn kívül. Ulrich Antal főkántor. 351 1—1

Kiskunmajsára az ötfai külterületi róm. kath. iskolához az ottani tanító nyugdíjaztatása folytán pályázatot

hirdetnek. Fizetés 1000 kor., lakás, 3/4 hold kert. Pályázhatnak okleveles férfi- és nőtanítók. Megjegyezzük, hogyha esetleg helybeli tanító választatnék oda, akkor annak helye töltendő be. Szabályszerűen felszerelt kérvények alulírott iskolaszéki elnökhöz március hó 16-ig küldendők be. Az állást a választás után azonnal el kell foglalni. Varga Mihály plébános, iskolaigazgató. 321 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Gyugyi róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalmazása: 1. megfelelő lakás ez évben épül, melléképületek; 2. alapítványokból, államsegélyből, tandíjak, stóla, lélekpénz 422-50 kor.; 3. négy kat. hold 246 öl szántóföld, becsérték 100 kor.; 4. 1 hold 74 öl rét becsértéke 60 kor.; 5. 640 öl kert 60 kor.; 6. legelő illeték 20 kor.; 7. földmunkaváltság 60 kor.; 8. párbér átlag 22 1/2 p. m. rozs = 135 kor.; 9. 21 méter hasás tűzifa meghordva, becsértéke 168 kor.; 10. borváltság átlag 35 kor. Kötelessége egyik osztályban a mindennapi és ismétlőiskolásokat tanítani, előforduló kántori teendőket végezni, «Gondviselés» nyugdíjintézmény tagjává lenni. Kérvények Kommandinger Vilmos esperes-plébánoshoz Lengyeltóti (Somogy m.) küldendők. Választás márc. 20-án délelőtt 10 órakor Gyugyon lesz. 335 1—1

«Állás változtatás» címén róm. kath. okl. kántortanító jeles működéssel a megkereséseket a hiadóhivatalba kéri. Tanítóira is reflektál. 265 3—3

Családos, okleveletlen volt kántortanító 24 évről kitűnő bizonyítványokkal ajánlkozik kisebb kántori állásra. Megkeresések következő címre kéretnek: Illés József, állami tanító Bánréve. 332 1—1

Perfekt angol nevelőnő állást keres. Fizetés havi 60 kor. Cím a kiadóhivatalban. 345 1—1

Végzett tanítónő nevelőnői állást keres. Fizetés havi 50 kor. Cím a kiadóhivatalban. 346 1—1

Stampay ének- és imakönyve,

(XIX. kiadás, 256 oldal) félévazonban 30 fillér, egészvazonban 50 fillér. Tízre egy ingyen, kotta is egyszer ingyen, KÖBÖLKUTON, Esztergom. — A Stampay Miklós-féle Köszöntőkönyvecske nem nálam kapható, hanem öcsémnél Nógráderenyén, 12 db franko 2 kor.-ért. 352—20

Az év összes ünnepeinek vecsernyéire szóló

Psalms és Hymnusokat — ünnepek szerint — ösz-Saup Vince kántorszeggyűjtötte tanító. Kántorok és hiveknek egyaránt ajánlatos. Ára 40 fill. 10 drb. bérmentve szállítva. Kőrösmező (Máramarosm.) 337—2

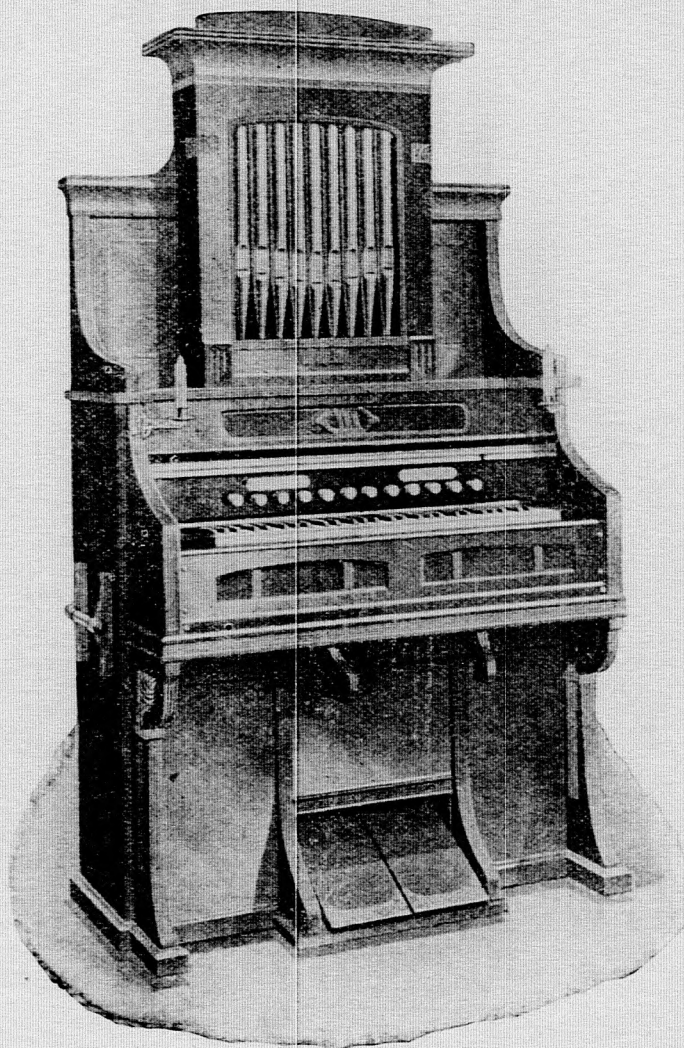
A „KATHOLIKUS KÁNTOR“

c. szaklapnak már az 5-ik száma is megjelent. A 6-ik szám melléklete (márc. 15.) nagybőjti, husvéti és Gyümölcsoltó boldogasszony ünnepére szóló énekeket hoz Buchner A., Chladek, Havassy, Jelinek, Kóczian Révfy Károly, Veiszkopf és Zajgha Béla szerzők műveiből. A következő számok preludiumokat és Mária-énekeket hoznak Cladek J. Eitler, Havassy, Gáspár Jelinek, Halmos, Meiszner, Révfy Iván, Révfy Károly, Rudassy, Id. Erdély Sándor, Hemerka, Zoltay Mátvás, Beleznay Antal, Supper Alfréd, Lengyel, Jósavay, Sámson, Szendrei, Véber, Veiszkopf, a szerkesztők stb. szerzőktől.

Előfizetési ára félévre: 5— korona. Kiadóhivatal: Eger, Gimnázium-utca 3. 327—1

A legjobb amerikai légszivó rendszerű
ORGONA-HARMONIUMOK
 a Szent-István-Társulatnál kaphatók.

A zene- és énekoktatás legmegfelelőbb segéd-eszköze.

E harmoniumok kiállításának szépségére, szolid és izlésees kidolgozására különös súlyt fektetünk. A szerkezet kiválóságát és tartóságát biztosítja hosszú évek tapasztalati tudásával ráteremtett készítő, többszörösen kitüntetett szakképzettsége s a felhasznált alkatrészek kitűnő minősége. Harmoniumaink hangja teljes, nemes és öblös. Az orgonaszerűen lágy és e mellett erőteljes hang hajlékonyságával minden színárnyalat kifogástalanul és teljesen kifejezésre jut. **A hangok meg-**

A legkellemebb szórakoztató hangszer.

szólamlása minden fekvésben feltétlenül precíz s így az előadás minden egyes hangon könnyed és kellemes. A változatok a valószínűségnek megfelelők, működésük pedig, kitűnő és erőteljes mechanikájuknál fogva teljesen egyenletes és biztos. Orgona-harmoniumjaink árai **tisz- tán készpénzfizetés ellenében** és úgy vannak szá-

mítva, hogy a megrendelők ezeket **csomagolva, teljesen költségmentesen** az utolsó vasuti vagy hajóállomásig szállítva kapják s így semmi újabb kiadásuk sincsen.

Az érdeklődőknek árjegyzéket szívesen küld a Szent-István-Társulat Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Megfelelő kezesség mellett kedvező fizetési feltételek.

N

A

Megjelenik
 fizetési ára
 4 korona,
 Szerkesztő
 utca 28. sz.
 Kézirat

A fizet

A tanít
 javaslatot
 den válto
 tárgyalás
 Csernec
 államosítá
 vát. A má
 kezöket m

Mintho
 szerenesé
 mányal
 közsegi é
 részt meg
 a másik p
 ámbár le
 kétféle ta
 nak jelen
 vabbá ar
 hogy meg
 egyes hel
 kalmazva
 mellett m
 javaslato

Nem is
 nem az,
 előzetese
 rökben é
 felekezeti
 felekezeti
 és akkor
 forma ell
 vakkal ki
 is bizony
 az, hogy v

Nehogy
 közvélem
 rámutatn
 is óriási
 Én nem
 statisztik
 nyos, hog
 azokat a
 egyes hit
 dást idéz
 hogy az
 el. (Úgy
 hazafias,